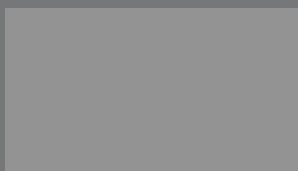
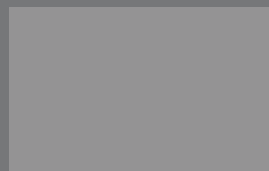

#dbc

MAGASIN
FOR
BIBLIOTEKSFOLK

Læsekompasset opfinder nyt sprog om skønlitteratur
Ny persondataforordning: Følsomme data i sikre hænder
Børn hjælper Biblo

Børn hjælper Biblio	03
Læsekompasset opfinder nyt sprog om skønlitteratur	06
Brug DK5 i formidlingen	12
Lyt til Faktalink og Forfatterweb	12
Lifehack for bibliotekarer: Kend brøndens søgeindekser	13
Kom til RDA-dag på DBC	13
Følsomme data i sikre hænder	14
De har styr på Filmstriben	16
Brugerne er glade for bibliotek.dk	18
Pris for speciale om anbefalingssystemer	20

Ballerup Bibliotek har succes med at føre skoleelever og lokale virksomheder sammen i projektet LAB – Laboratoriet for innovation og kreativitet. DBC deltager i år med en udfordring om børnesitet biblo.dk

Børn hjælper Biblo

Ballerup Biblioteks samarbejde med virksomheder om innovationsforløb for skoleelever gav børnesitet Biblo mulighed for at møde målgruppen og høre deres gode ideer.

Stemningen på Ballerup Bibliotek er let sitrende og spændt, da eleverne fra 4. årgang på Baltorpskolen afdeling Gran-toften gør sig klar til at præsentere deres forslag til, hvordan man kan forbedre bibliotekernes onlinefællesskab for børn, Biblo.

Anledningen er Ballerup Biblioteks 'Laboratoriet for innovation og kreativitet (LAB)' – et koncept, hvor skoleklasser løser udfordringer, stillet af lokale virksomheder.

Som deltagende virksomhed har DBC valgt at benytte lejligheden til at høre, om nogle af de børn, der aldersmæssigt er i målgruppen for biblo.dk, mon ikke har gode ideer til, hvordan man kan forbedre sitet?

Udfordringen var formuleret som en konkurrence, hvor eleverne blev delt op i hold med 4-6 deltagere. Holdene skulle i

løbet af en lille uge udarbejde en ide og herefter præsentere den for deres lærere, forældre og hinanden.

INGEN SCENESKRÆK

Der var ikke den store scenskækket at mærke, da de ti hold præsenterede med powerpoint, pap-prototyper, videoer og modeller.

Ideerne var mange, bl.a.:

- Et spil, hvor man skulle kaste bøger i en reol i alfabetisk orden. Hvis man ramte forkert, ville en gammel dame dukke op og smide de forkert placerede bøger på gulvet.
- Belønning i form af medaljer efter at have læst x antal bøger.
- SMS-historier, som kunne uploades til biblo.dk.

Et dommerpanel vurderede ideerne til biblo.dk, som eleverne præsenterede på Ballerup Bibliotek.

- App, hvor man kan skrive og uploade sin egen historie til biblo.dk.
- Udnævnelse af Månedens bog baseret på antal likes.

Et dommerpanel bestående af to medarbejdere fra Biblo samt konsulent ved Pædagogisk Læringscenter i Ballerup Kommune Helle Friis Mikkelsen havde til opgave at vurdere forslagene og udpege vinderholdet.

FOKUS PÅ SAMARBEJDE

Den konkrete opgave var at forbedre Biblo, men for lærer Dorte Christiansen handlede projektet mindst lige så meget om samarbejdet eleverne imellem. Holdet indgik i starten af ugen en samarbejdskontrakt, og det hold, der havde klaret samarbejdet bedst, fik en præmie.

Dorte Christiansen er begejstret for muligheden for at give børnene kendskab til virksomhederne i lokalområdet og har været glad for Biblo-udfordringen.

"Man kan kun gøre for lidt af den slags," siger hun og fortæller, at eleverne var glade for besøget på DBC, hvor flere havde erklæret, at "her vil jeg godt arbejde!"

Undervejs i processen fik børnene øjnene op for biblioteket og Biblo, og flere fik oprettet lånerkort.

"Børnene er ikke flittige brugere af biblioteket. Det er en stor opgave at skabt lyst til litteratur hos dem. For at motivere læselysten, læser jeg blandt

andet romaner højt, men det er godt med en 'gulerod' som fx en konkurrence. Noget vi ellers ikke normalt arbejder med," siger Dorte Christiansen.

Hun har ikke tidligere brugt Biblo i undervisningen men overvejer nu at gøre det – fx ved at opfordre eleverne til at skrive anmeldelser og dele dem på sitet.

VINDEREN ER ... HOLD 4!

"Jeg blev rigtig glad". Glæden var ikke til at tage fejl af hos Freja og resten af hold 4, der ud over Freja bestod af Rasmus, Marcus-Malik, Lucca og Zander.

Holdet vandt for deres ide om at udnævne 'månedens bog' ud fra antal likes. Dommerpanelet valgte denne ide, fordi den er nem at forstå og realisere og samtidig er med til at gøre Biblo bedre. Der var også hædrende omtale og ros til de mest kreative og overraskende af de øvrige ideer.

100 PROCENT SJOVT

Anders Friis Brødsgaard arbejder til daglig med Biblo på DBC og var en del af dommerpanelet. Ifølge ham har Biblo den udfordring, at de fleste af de materialer, børnene møder på Biblo, og som de bliver inspireret til at fordybe sig i, er fysiske. Det vil sige, at der ikke er elektronisk adgang til dem direkte fra Biblo, men at de skal findes på det fysiske bibliotek.

”Noget af det fine ved vinderideen er, at den forbinder det fysiske materiale med den digitale præsentation,” siger Anders Friis Brødsgaard.

Hele vinderholdet syntes, det både havde været ”100 procent sjovt” og ”en fantastisk oplevelse” at arbejde koncentreret med én opgave i næsten en hel uge. Kun Freja kendte Biblo i forvejen, men flere fra holdet gav udtryk for, at de godt kunne tænke sig at bruge Biblo og skrive anmeldelser på sitet.

Lærer ved Baltorpskolen Dorte Christiansen vil overveje fremover at bruge Biblo i undervisningen – fx ved at opfordre eleverne til at skrive anmeldelser til sitet.

MØDER MÅLGRUPPEN

”Ballerup Bibliotek har virkelig gjort et flot arbejde med at binde skoler og virksomheder sammen og har udarbejdet nogle gode og velovervejede arbejdsgange,” siger Anders Friis Brødsgaard.

”Ud over de kreative ideer til Biblo er et projekt som det her en mulighed for, at

vi kan mødes med vores målgruppe og lære mere om dem. Hvilke andre apps og sites, de for eksempel bruger, og hvordan de bliver interesserede i dem. Det er helt sikkert noget, vi kan bruge i den videre udvikling af sitet,” fortæller han.

Hold 4 vandt for deres forslag om at udnævne ’månedens bog’ ud fra antal likes. Præmien var en mulepose til hver med t-shirt, nøglesnor og andet Biblo-merchandise.

Læsekompasset opfinder nyt sprog om skønlitteratur

Innovationsprojektet Læsekompasset har lavet en prototype på et website, der inspirerer til at læse skønlitteratur. Bibliotekernes metadata kombineres her med tags, der beskriver læseoplevelsen – og du kan være med til at tagge.

Bibliotekernes metadata er velegnede til strukturerede søgninger efter en forfatter, en titel, en bestemt genre eller et udgivelsesår. Det er straks vanskeligere, når det, man leder efter, er diffust og svært at sætte ord på. For eksempel noget, der minder om Jonathan Safran Foers 'Ekstremt højt & utrolig tæt på', men som ikke behøver at handle om 11. september. Hvad gør man så?

I Læsekompasset – der er et udviklingsprojekt, hvor en række biblioteker, eReolen, Litteratursiden, DDB og DBC i tæt dialog med brugerne udvikler nye bud på formidling af skønlitteratur – blev det tidligt i projektføreløbet klart, at den prototype, man skulle udvikle, og som foreløbig også bærer navnet Læsekompasset, ikke kunne nøjes med de traditionelle metadata, men havde brug for mange flere beskrivende ord for at fungere som inspirationsværktøj.

PÅ JAGT EFTER INSPIRATION

Derfor gik man i projektet i gang med at undersøge, hvordan brugere finder inspiration til læsning, og hvad der allerede måtte være udviklet af metodikker, der kunne bruges som inspirationskilder.

Det viste sig hurtigt, at arbejdet med at definere et beskrivende sprog for læseoplevelser ikke er nyt. Det går tilbage til 1920'ernes USA, bl.a. i form af Reader's Advisory, der definerer en række såkaldte appelfaktorer med det formål at målrette bogforslag til den enkelte låner. Systemet er bl.a. beskrevet af bibliotekskonsulent Joyce G. Saricks og af bibliotekar Nancy Pearl. Begge fra USA.

Et andet eksempel er det norske, landsdækkende projekt

Lesersørvis, der, inspireret af Saricks' system, også er et værktøj til professionalisering af litteraturformidlingen i låner-bibliotekar-samtalen.

På dansk grund kan nævnes Boghuset fra 1983, der også arbejdede med formidling af skønlitteratur, og Rune Erikssons ph.d.-afhandling fra 1997 om indeksering af skønlitteratur.

METAKOMPASSET – ET INDDATERINGSVÆRKTØJ

Med inspiration fra de ovennævnte initiativer og en del nytænkning har projektet udviklet et inddateringsværktøj, hvorfra Læsekompasset henter og supplerer metadata fra databrønden med oplevelses- og stemningsorienterede tags, der gør det muligt at zoome ind på netop den type skønlitteratur, den enkelte foretrækker. Navnet på inddateringsværktøjet er Metakompasset.

SKØNLITTERATUREN MANGLER ORD

Når vinkendere skal beskrive smagen af en bestemt vin, har de et helt vokabularium af smagsbeskrivende ord, der gør, at andre kan få en fornemmelse af, hvordan vinen smager. Det kan lyde som et paradoks, men hvad oplevelsesbeskrivende metadata angår, er skønlitteraturen ordfattig. Den indekseres alene med genrer og fakta-betonede emneord.

De tiltag, der gennem årene har været gjort for at berige skønlitteraturen med mere læseoplevelsesorienterede metadata, forekommer sporadiske og lokale. Baggrunden er formentlig både historisk og biblioteksfagligt betinget.

Den lidt stedmoderlige behandling af skønlitteraturen har rødder tilbage i folkebibliotekernes barndom, hvor det først og

Fagfolk fra bibliotekerne har med stort engagement indgået i innovationsprojektet Læsekompasset. Her ved en workshop på Rødovre Bibliotek i november 2017.

fremmest var faglitteraturen, der var i højsædet. Lystbetonet læsning af skønlitteratur (læs: tidsspilde) blev ikke anset som et væsentligt formål i bibliotekerne.

Hvor faglitteraturen indekseringsmæssigt har hele det omfattende, vidt og dybt forgrenede DK5-klaviatur at spille på, har skønlitteraturen indtil videre, ud over en overordnet genreinddeling og faktaorienterede emneord, ikke haft meget at gøre godt med.

DET FAGLIGE BENSPEJND

Må anklageren føle med den forurettede? Må journalisten lade sin egen mening skinne igennem i sin reportage? Som mange andre discipliner er også biblioteksfaget underlagt dilemmaet mellem den faglige (objektive) viden og bibliotekarens subjektive vurdering. Et dilemma, der har det med at falde ud til faglighedens fordel.

Hvad skønlitteraturen angår, er det fagligt korrekt og indiskutabelt for eksempel at definere et værk som en krimi, der foregår i Helsingør i middelalderen. At forholde sig til, om tempoet er hæslblæsende eller fremadskridende, og om sproget er lettilgængeligt eller krævende, vil derimod bero på en subjektiv vurdering.

METAKOMPASSET SÆTTER ET NYT SPROG I SYSTEM

Subjektivitet eller ej – Formidling af skønlitteraturen har brug for et sprog og en systematik. Begreber, der gør det muligt for læseren at navigere og zoomer ind på den læseoplevelse, hun ønsker.

Metakompasset gør det muligt at klassificere læseoplevelser på samme vis, som man emneklassificerer faglitteraturen i DK5. I Metakompasset kan man således beskrive handlingens tid, sted og univers, den anvendte fortælle teknik, tempo og stemning.

Redskabet er tags, som Læsekompas-projektets research har vist betyder noget for brugernes valg af litteratur.

Alle tags, der beskriver værkers stemning, har desuden underkategorier, så de kan præciseres yderligere. Mangler det relevante begreb, kan den, der inddaterer, stille forslag om, at det optages i Metakompasset.

The screenshot shows a web interface for tagging books. The main heading is "Fortælle teknik: Skrivestil og struktur" (16 ord). On the left, there are navigation tabs for "Ramme", "Handling", "Fortælle teknik", "Skrivestil og struktur", "Fortælle stemme", "Tempo", and "Stemning". The "Skrivestil og struktur" tab is active, showing a list of sub-tags with checkboxes: "mange sproglige sætninger", "æmneligt sprog", "kævede sprog", "beskrivende/deskriptivt sprog", "epikamentoskalt sprog", "poetisk sprog", "søgende sprog", "slægt", "æftigspøjet sprog", "mager dansk", "strøgt monoton", "sætning på hele nuancer", "beretningsform", "sætning i tid", "åben slutning", "lukket slutning", and "Tilføj kommentar". On the right, there is an "Opsummering" section for the book "Fatimas hånd af Sofie Falskov" with a summary of its "ramme", "handling", "fortælle teknik", and "stemning". A green "Indsend" button is at the bottom right.

Eksempel på inddateringsfelt i Metakompasset, hvor skrivestil og struktur kan beskrives, så disse tags kan bruges af Læsekompasset-prototypen.

BIBLIOGRAFISKE METADATA KONTRA LÆSEOPLEVELESESTAGS

Her er et eksempel på, hvordan den samme titel 'Ekstremt højt & utrolig tæt på' beskrives med traditionelle metadata (i bibliotek.dk) og med en kombination af traditionelle metadata og læseoplevelsestags fra Metakompasset (i prototypen til Læsekompass-websitet).

Beskrivelse	Inspiration	Anmeldelser
<p>Oscar mister sin far ved tvillingetårnernes kollaps i New York 11. september 2001. En efterladt nøgle sender ham rundt i byen for at finde låsen, der måske giver mere indsigt i farens liv.</p> <p>11. september, far-søn-forholdet, sorg, kærlighed, New York, 2000-2009</p>		

Eksempel fra bibliotek.dk: En kort, præcis beskrivelse af titlen, som er god til overblik og identifikation.

Ekstremt højt & utrolig tæt på

Jonathan Safran Foer

Psykologisk og bevægende skildring.
Vemodig, dybsindig og gripende

Oscar mister sin far ved tvillingetårnernes kollaps i New York 11. september 2001. En efterladt nøgle sender ham rundt i byen for at finde låsen, der måske giver mere indsigt i farens liv.

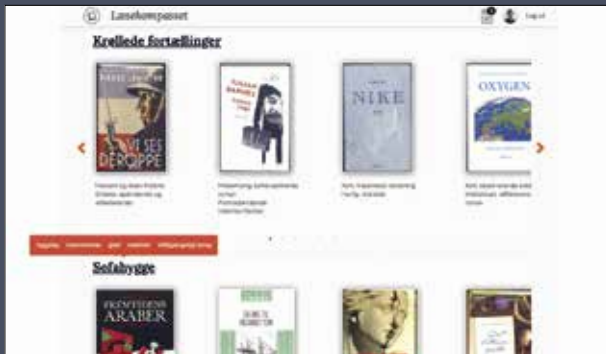
11. september, New York, sorg, 2000-2009, kærlighed, far-søn-forholdet.
348 sider
romaner, fiktion

Se mere på bibliotek.dk

[Flere](#) [Bibli](#)

Handler om	far	far-søn-forholdet	kærlighed				
Sted	USA	New York					
Tid	2000-2009						
Verbaliseret tid	11. september	nu/iden					
miljø	idrettyen						
skrivestil og struktur	altrendeligt sprog						
stemning	melankolsk	vemodig	psykologisk	dybsindig	hæder	gribende	bevægende
tema	farvaskende						
univers	realistisk						
	Færrer						

Eksempel fra Læsekompasset: Kombinationen af databrøndens metadata suppleret med stemningsord under titlen og læseoplevelse- og stemningstags fra Metakompasset giver en mere præcis fornemmelse af læseoplevelsen.

Læsekompassets prototype kombinerer Netflix-lignende bånd med tags, der beskriver læseoplevelsen.

Fra den konkrete titel i Læsekompasset kan man umiddelbart hoppe videre til andre titler, der har helt eller delvist samme tags. Her kommer man oprindeligt fra Jonathan Safran Foers Ekstremt højt & utrolig tæt på.

TO VEJE TIL LÆSEINSPIRATION

Læsekompasset er overordnet bygget op omkring to primære inspirationskilder: en visuel præsentation i form af Netflix-lignende bånd med bogforsider og korte beskrivelser genereret ud fra læseoplevelsestags på den enkelte titel. En beskrivelse lyder fx sådan: 'Overraskende, dramatisk og foruroligende. Hurtig og Realistisk'.

Derudover kan der hentes inspiration fra overskrifterne på de enkelte bånd, fx 'Krøllede fortællinger' eller 'Gotisk uhygge', ligesom man kan lade sig inspirere af de lister, brugerne har lagt op, og kendte menneskers lister.

Til forskel fra Netflix' bånd beskriver Læsekompasset sine bånd, så brugeren forstår, hvordan de er defineret. Brugeren får mulighed for at navigere og sammensætte egne, personlige bånd, der bliver en slags gemte oplevelsessøgninger. Læsekompasset bliver ved hyppig brug mere og mere personligt.

Fra alle bogforsider og fra alle stemningstags kan man hoppe videre til nye bånd af titler, der har fået samme eller delvist samme tags.

TILGANGEN SKAL VÆRE LEGENDE

I udviklingen af Læsekompasset har projektet dels hentet inspiration i kendte underholdningstjenester som Netflix, YouTube og Pandora Music men har i lige så høj grad lyttet til brugere og observeret og afprøvet, hvordan de foretrækker at lade sig inspirere.

Når det handler om inspiration, er én af overskrifterne, at det skal være let. Vi vil helst slippe for at søge og stave os frem – selvom det skal være muligt. Vi foretrækker at hoppe ubesværet fra det ene til det andet, forfølge et eller flere spor og muligvis ende et helt andet sted, end hvor vi begyndte.

Hele tiden at blive præsenteret for nye muligheder er ikke noget problem, når bare man undervejs kan markere det, der ser relevant ud. Derfor er det vigtigt, at man med det samme kan sætte titler på sin huskeliste, så man ikke skal bruge tid på at finde tilbage til dem igen. Erfaringen viser nemlig, at hvis brugere har kigget på en række titler, vil de i sidste ende kun kunne huske den første og den sidste. Resten er glemt i mellemtiden.

DE NÆSTE SKRIDT

Forventningen er, at lektører og senere også almindelige biblioteksbrugere kommer til at hjælpe med at beskrive læseoplevelser og på den måde være med til at udbygge og supplere DBC's nuværende produktion af emneord mv.

Projektet arbejder videre med at afprøve effekten af de mange nye idéer på brugerne og forfine design og funktioner.

Samtidig ledes der efter partnere til yderligere projekter, som kan bygge videre på Læsekompassets første fase.

Læsekompassets første prototype præsenteres på Biblioteks-politisk Topmøde i Herning den 12.-13. april.

Vær med til at bygge Metakompasset

Metakompasset er både en database og et inddaterings-fællesskab, som alle biblioteksfolk, der beskæftiger sig med skønlitteratur, opfordres til at bidrage med indhold til.

Begynd med at indtaste titlens faust- eller ISBN-nummer. Titlen hentes fra databrønden sammen med en forsideillustration. Derfra er det bare at gå i gang og afmærke de tags, der passer til titlen. Både undervejs og inden godkendelse

er der en opsummering af de tags, du har valgt. Dagen efter inddateringen er titlen synlig i Læsekompasset.

Alt, du behøver for at komme i gang, er et login til Metakompasset, som du kan få ved at kontakte projektleder og bibliotekar Sarah Elisabeth Hvidberg fra Hillerød Bibliotekerne på shvi@hillerod.

Læsekompasset udvikles i samarbejde mellem DBC, DDB, Gentofte Centralbibliotek (projektejer), Hillerød Bibliotekerne (projektleder), eReolen, Litteratursiden, Rødovre Bibliotekerne, Egedal Bibliotekerne, Randers Bibliotek, Aarhus Bibliotekerne, Københavns Biblioteker og centralbibliotekerne i Vejle, Roskilde, Odense, Aalborg og Herning.

Læsekompasset til brugerne og som arbejdsredskab

Læsekompasset er i første omgang en prototype på sitet content-first.demo.dbc.dk. Det kan bruges både i dialogen mellem bibliotekar og bruger på biblioteket og som digitalt inspirationsredskab for brugere på biblioteket eller hjemmefra. Sitet indeholder skønlitteratur til voksne og unge og skal kunne bruges af flere målgrupper.

LÆSEKOMPASSET FOR VOKSNE OG UNGE BIBLIOTEKSBRUGERE

- inspirerer læselysten
- underholder og skaber nysgerrighed
- guider brugeren ud fra det, han foretrækker
- guider brugeren, der ikke helt ved, hvad han leder efter
- lærer brugerens smag at kende
- giver bogforslag, der matcher brugerens smag
- sætter ord på læseoplevelsen
- stiller bogforslag, der udfordrer brugerens vaner
- husker alle de titler, brugeren markerer
- systematiserer navigationen for brugeren
- giver mulighed for via listefunktion at holde styr på egen læsning
- inspirerer med bibliotekaranbefalinger og andre brugeres læselister

LÆSEKOMPASSET FOR BIBLIOTEKSANSATTE – FX I UDLÅNET I VOKSENAFDELINGERNE

- understøtter samtalen mellem låner og bibliotekar
- optimerer læseanbefalingerne til den enkelte låner
- frisætter bibliotekaren i forhold til at skulle kende og huske al skønlitteratur
- assisterer den udlånsvagt, der ikke normalt arbejder med skønlitteratur for voksne
- viser forbindelsen mellem titler, der har noget til fælles
- tilbyder alternativer til de mest udlånte titler
- indeholder læseoplevelsestage, der kan bruges i beskrivelsen af titlen for låneren
- fungerer som selvhjælpsværktøj til brugerne, når der er travlt i udlånet

Brug DK5 i formidlingen

Siden 1. januar 2018 findes DK5 i to digitale versioner som en del af Danbib-licensen

Det er slut med trykte udgaver af DK5. I stedet findes der digitale versioner tilpasset såvel slutbruger som den biblioteksprofessionelle. Husk, at I har adgang til begge versioner uden at skulle tegne særskilt abonnement eller betale for brugen, da de indgår i licensen for Danbib.

DK5 TIL FORMIDLING – SOM VEJVISER OG INSPIRATION

Den brugerrettede version af DK5 gør det nemt for bibliotekets brugere at få overblik over, hvor faglitteraturens hoved- og undergrupper står på biblioteket. Grænsefladen giver en overskuelig indgang til decimalklassesystemets ti hovedgrupper samt alle emner og undergrupperinger under hvert emne.

DK5 til formidling kan både bruges som vejviser og som emneinspiration – enten ved at udfolde hierarkiet eller via søgefunktionen.

DK5 PRO – MED ALLE LAG OG NOTER I SAMME SKÆRMBILLEDE

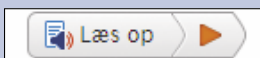
DK5 til professionelle er en digital udgave af DK5 Alfabetisk register, Systematisk register og Systematik. Fordelen ved DK5 Pro er, at man i ét og samme skærmbillede kan se øverste, nederste og sideordnede lag og kan klikke noter frem til kvalificering af klassemærketildelingen.

Der er adgang til DK5 til formidling og DK5 Pro via Netpunkt samt direkte via dk5.dk og pro.dk5.dk.

Lyt til Faktalink og Forfatterweb

Nu kan man få læst artikler og portrætter op på Forfatterweb og Faktalink. Vi har installeret et oplæsningsprogram fra det svenske firma ReadSpeaker, som i forvejen er leverandør til mange offentlige virksomheder i Sverige, og også en del i Danmark.

Når man har logget sig på henholdsvis Faktalink eller Forfatterweb, finder man på alle artikler og portrætter dette oplæsningsikon:

Med oplæsningsfunktionen kan man få læst hvert kapitel op, ligesom man kan hoppe i teksten og få den markeret, mens den læses højt.

Ikke alle ord sidder lige i skabet, det samme gælder ord-delinger, men langt hen ad vejen kan oplæsningsfunktionen være til god hjælp og understøtte forståelsen, hvis man ikke er læsestærk i det danske sprog. Det svenske firma lover, at der løbende kommer forbedringer i udtalen.

Find vejledninger til brugen af ReadSpeaker på dbc.dk under Produkter & services > Faktalink, Forfatterweb, Filmstriben og Sofarækken inkl. PR.

Kend brøndens søgeindekser

Giver en søgning ikke lige det, du havde forestillet dig? Eller undrer du dig over antal hits i facetterne? Så kan svaret måske findes i de underliggende søgeindekser.

På danbib.dk/brondindekser kan du finde information om indholdet i de indekser, der bruges i databrønden.

Hvert indeks følger en fast struktur. For eksempel er her term.genre-indekset:

TERM.GENRE

Navn: Genre (enkeltord)

Beskrivelse: Genreangivelser primært (men ikke kun) svarende til generer i bibliotek.dk samt overordnede generer 'fiktion' eller 'nonfiktion'.

Indhold: En lang række prædefinerede generer.

Eksempler:

- rock
- krimi
- spændende bøger
- dokumentarfilm
- fiktion
- nonfiktion

INDHOLD KOMMER FRA:

- (dkabm) dc:subject xsi:type="dkdcplus:genre"
- (adminData) genre

Relevant for: Alle materialer.

Kom til RDA-dag på DBC

I forbindelse med det årlige EURIG-medlemsmøde, der i 2018 afholdes i Danmark på DBC, inviterer vi dagen før selve mødet – den 23. maj – til en gratis temadag om status på udviklingen og implementeringen af RDA i Danmark.

RDA-dagen henvender sig til katalogisatorer, systemadministratorer og andre, der arbejder med katalogen i folke- og forskningsbiblioteker.

Programmet byder på et resume af, hvad RDA er, rammerne for overgangen, aktiviteter, aktører og udfordringer. Desuden vil der være en aktuel status på implementeringen samt udviklingsplaner og visioner på længere sigt.

Sidst men ikke mindst kommer Alan Danskin fra British Library, Renate Behrens fra Deutsche Nationalbibliothek og Marja Smolenaars fra National Library of the Netherlands og fortæller om deres erfaringer med RDA.

Tilmeld dig ved at skrive til aja@dbc.dk senest 1. maj – dog med forbehold for, at der kan blive 'udsolgt' inden.

Følsomme data i sikre hænder

Når EU's persondataforordning træder i kraft 25. maj, vil der være skærpede krav til håndteringen af persondata. Informationssikkerhedsekspert Finn Olsen skal sikre, at DBC lever op til de nye krav.

Hver gang nogen ser en film på Filmstriben eller bestiller en bog via fjernlån, bliver data gemt, så systemerne kan genkende brugeren. Det er persondata som fødselsdag, postadresse, telefonnummer, CPR-nummer og hvilket materiale, brugeren har præference for.

DBC har altid haft stort fokus på at værne om brugernes data, så de bliver håndteret på den rigtige måde og ikke falder i forkerte hænder, og den nye persondataforordning, der træder i kraft i maj, stiller skærpede krav til, hvordan disse data håndteres.

Derfor ansatte DBC for et år siden Finn Olsen. Han er ekspert i informationssikkerhed og arbejder fuld tid med at implementere den nye forordning.

"Informationssikkerhed er enormt vigtigt – særligt i en tid,

hvor de fleste oplysninger opbevares elektronisk. Hvad enten man er til krimier eller science fiction-film, skal man som bruger have tillid til, at ens data ikke misbruges, og at de bliver håndteret efter reglerne. Det har man ansvar for som virksomhed. Og i DBC har vi rigtig mange systemer med rigtig mange brugere."

ISAE ... HVAD FOR NOGET?

Finn Olsen er vant til at analysere virksomheders informationssikkerhed. Det gør han blandt andet ved at se på, hvilken type data virksomheden har, hvilke risici og konsekvenser, der er forbundet med data og ikke mindst, hvor sårbar virksomheden er. Når han har det fulde overblik, hjælper han med at tilpasse procedurer og sikkerhedspolitikker.

For at sikre, at DBC efterlever alle bestemmelser i den nye persondataforordning, har virksomheden desuden indgået

Hvad er Persondataforordningen?

I 2012 fremsatte EU-kommissionen en EU-databeskyttelsesreform, som blev endeligt vedtaget i april 2016. Reformen består hovedsageligt af en forordning om beskyttelse af personoplysninger, der både gælder den offentlige og private sektor – i daglig tale Persondataforordningen eller GDPR (General Data Protection Regulation). Forordningen afløser Persondataloven og indeholder en række skærpede krav til og regler for håndtering af persondata. De nye regler træder i kraft 25. maj 2018.

Hvad er persondata?

Persondata/personoplysninger er enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person, dvs. en person, der direkte eller indirekte kan identificeres, fx ved et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for personens fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet.

Kilde: Forordning (EU) 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer, Artikel 4.

Som informationssikkerhedsmedarbejder skal Finn Olsen sørge for, at DBC håndterer persondata efter reglerne.

en aftale med et it-revisionsfirma, der skal lave revision efter den såkaldte ISAE3000-standard. Det er et effektivt redskab og en anerkendt metode, som skal sikre, at man som it-leverandør overholder sine forpligtelser i forhold til datasikkerhed.

Revisoren tjekker DBC's politikker, regler og procedurer for håndtering af persondata og kontrollerer, at de bliver fulgt, blandt andet ved at foretage stikprøver.

"DBC har i forvejen et meget højt niveau, når det kommer til sikkerhed og håndteringen af persondata. Det har vi også fået bekræftet fra revisionsfirmaet. Noget af det nye, vi har fokus på, er, at man skal oplyse brugeren om, hvilke data man indsamler, og hvordan man bruger dem. Så der er mere tale om en række tilpasninger, end at vi starter forfra."

BIBLIOTEKERNE ER DÆKKET IND

DBC har modtaget en del henvendelser fra bibliotekerne om indgåelse af

databaseaftaler, og hvordan man som bibliotek skal forholde sig til dem i forbindelse med den nye persondataforordning. Den gode nyhed er, at bibliotekerne allerede er dækket ind.

"Alle de nationale tjenester, services og databaser er dækket af en databasehandleraftale mellem biblioteket og DDB. Fx Netpunkt, bibliotek.dk og hosting af DDB CMS. Aftalen betyder, at DDB på vegne af bibliotekerne kan fastlægge, hvornår persondata må anvendes, og der er indgået en aftale om dette mellem DDB og DBC. Det gælder også for Filmstriben. Og i forhold til at bruge UNI-login på Faktalink og Forfatterweb er der ikke behov for en databasehandleraftale med DBC, da de tjenester ikke bruger persondata."

SYSTEMATISK PERSONLIGHED PASSER TIL VIGTIG OPGAVER

Men hvorfor overhovedet vælge at bruge sit professionelle liv på at arbejde med persondataforordningen?

"Først og fremmest er det en vigtig opgave at passe på data og sørge for, at bibliotekernes brugere – borgere som professionelle – trygt kan bruge DBC's systemer. Men man skal nok være lidt af et ordensmenneske for at arbejde fuld tid med persondataforordningen. Jeg holder meget af at gå systematisk til værks, opbygge processer og sætte ting i system. Og så sætter jeg en ære i at have et højt fagligt niveau i håndteringen af informationer og data. Og det tænker jeg måske, en del bibliotekarer kan nikke genkendende til."

Når persondataforordningen er færdigimplementeret til maj, er Finn Olsens arbejde ikke slut. For sikkerhedsprocedurerne skal vedligeholdes, og for at niveauet fortsætter med at være højt, vil DBC fremover gennemføre en ISAE3000-revisionsproces én gang om året.

Hvis du kontakter DBC's kundeservice, kan det meget vel være Lars eller Stefan, der hjælper dig.

De har styr på Filmstriben

Test og support af Filmstriben sker fra et hjørnekontor på DBC. Her huserer Lars Bülow og Stefan Bødiker, som er en del af DBC's kundeservice.

"Kundeservice, det er Lars (pause).
Goddag. Lad mig høre."

Sådan starter mange af de samtaler, Lars Bülow og Stefan Bødiker har hver dag, når de svarer på spørgsmål om Filmstriben, abonnemeter eller adgangsforhold til fx webservices.

Lars og Stefan er en del af DBC's kundeservice og er dagligt i kontakt med mange af DBC's kunder og samarbejdspartnere, både på telefonen og via skriftlige henvendelser til DBC.

DBC's kundeservice er forankret i alle virksomhedens afdelinger. Det betyder, at den sag, en kunde opretter på kundeservice-siden, sendes direkte til den relevante afdeling, alt efter, om det drejer sig om fx lektøruddtalelser, økonomi eller søgning i Netpunkt. I Lars og Stefans hjørne af kundeservice fylder henvendelser om Filmstriben en del.

BÅDE TEST OG SUPPORT

Lars og Stefan får cirka 30 henvendelser om dagen om Filmstriben. 20 % af brugerne ringer, mens 80 % opretter sager. Henvendelserne handler om alt fra adgang til filmenes skærmopløsning.

Ud over at svare på spørgsmål, opsamler de ideer til videre udvikling, og så bruger de også en del af arbejdstiden på at teste. Test af Filmstriben er en stor opgave, fordi der skal testes på de forskellige styresystemer, enheder og versioner af fx Apple TV.

Lars og Stefan bruger i gennemsnit omkring halvdelen af deres arbejdstid på test og support på Filmstriben.

”Test sker helt ned på enhedsniveau,” forklarer Stefan. ”Filmstriben skal ikke bare testes på én Android-telefon – den skal testes på Samsung, Sony og de andre fabrikater, der bruger Android.”

De to kolleger fremhæver fordelene i, at både support og udvikling af Filmstriben er under samme tag:

”Hvis flere henvendelser peger i samme retning, kan vi hurtigt få lavet små tilretninger.”

Målet er, at vi bliver endnu bedre og endnu hurtigere til at møde behovene hos biblioteker og brugere.

Adm. direktør, Jane Wiis

Nogle ændringer tager længere tid. Der skal nemlig ofte kommunikeres med Google, Apple eller Microsoft, og her prioriteres en henvendelse fra Filmstriben ikke nødvendigvis højest.

Lars og Stefan arbejder tæt sammen med både Filmstribens redaktion og udviklere, og support- og testarbejdet har givet dem en stor viden om brugernes adfærd og brug af de tekniske platforme.

Testarbejdet giver dem en bred viden om Filmstriben, som er nyttig i supporten af brugerne. Og den indsigt, de via supporten får om brugernes behov og adfærd, betyder, at de kan være med til at præge udviklingen af Filmstriben i en retning, som brugerne ønsker.

HAR VÆRET MED HELE VEJEN

Lars og Stefan sørger også for, at bibliotekerne kan oprette abonnementer til DBC's services, så bibliotekerne kan tilbyde deres brugere adgang til fx Infomedia, Faktalink og Forfatterweb.

DBC'S KUNDESERVICE

Hele døgnet kan man oprette sager på kundeservice.dbc.dk, hvor man også kan se status på driftsforhold. Derudover kan man ringe til Lars og Stefan og resten af DBC's kundeservice alle hverdage kl. 8.30-15.30.

Derudover løser de i samarbejde med økonomiafdelingen bl.a. opgaver som fakturering og salgsrapportering.

Tonen mellem dem bærer præg af, at de har arbejdet sammen i mange år.

En kollega bemærkede en dag, at ”I lyder som et ægtepar.” Lars svarede: ”Vi har også været gift længe”. Helt præcist har de delt kontor og opgaver i 18 år, og Filmstriben har været med hele vejen, lige fra teknologien hed Windows Media over Silverlight til html5.

BEDRE OG HURTIGERE KUNDESERVICE

Kundeservice er et højt prioriteret område i DBC, ikke kun når det gælder Filmstriben, men for alle DBC's produkter og ikke mindst bibliotek.dk, databrønden og Danbib.

For tiden er der særligt fokus på, at procedurer og kommunikation i forbindelse med kritiske hændelser skal blive endnu bedre. Det er fx, hvis der sker nedbrud på en server, eller der opstår problemer med login.

”Vi er i gang med et større serviceeftersyn af det, man på nudansk kalder ’incident management’. Når der sker noget kritisk, er det vigtigt, at alle mand hjælpes ad med at løse problemet så hurtigt som muligt, og at vi informerer vores kunder ordentligt,” fortæller DBC's administrerende direktør Jane Wiis.

Som en del af indsatsen bliver der lavet en rundspørge blandt udvalgte brugere, der kan give feedback på DBC's kundeservice.

”Målet er, at vi skal blive endnu bedre og endnu hurtigere til at møde behovene hos biblioteker og brugere,” siger Jane Wiis.

Brugerne er glade for bibliotek.dk

bibliotek.dk's brugere er ganske tilfredse, viser 2017-brugerundersøgelsen af bibliotek.dk. De kommer i høj grad for at finde et konkret materiale, som de er blevet opmærksomme på gennem fx anmeldelser, og er en smule mere positive over for anbefalinger, end de har været de forrige år.

Den årlige brugerundersøgelse af bibliotek.dk afspejler i 2017 som de forrige års undersøgelser en høj tilfredshed med sitet.

87 % af respondenterne fandt bibliotek.dk God eller Meget god, mens kun 1 % har angivet Dårlig eller Meget dårlig. 877 besvarede undersøgelsen. Personer over 50 år er let overrepræsenterede i forhold til landsgennemsnittet.

ALLE HAR IKKE BESVARET SAMME SPØRGSMÅL

Alle respondenter har ikke besvaret alle spørgsmål denne gang. Undersøgelsen i 2016 indeholdt mange spørgsmål, og for at forkorte og fokusere undersøgelsen valgte vi denne gang at differentiere typen af spørgsmål. Udgangspunktet var respondenternes svar på, om man primært bruger bibliotek.dk til at søge en

konkret titel, søge efter et emne eller få inspiration til et materiale.

De fleste (80 %) svarede, at de søger en konkret titel, mens 16 % søger et emne, og kun 4 % søger inspiration til næste materiale. Hver af disse grupper fik her efter spørgsmål, der var tilpasset dem.

MERE POSITIVE OVER FOR ANBEFALINGER

Derfor kan svarene fra undersøgelsen ikke umiddelbart sammenlignes med 2016-svarene, men et forsigtigt bud er, at man nu er mere positive over for anbefalinger end i de forrige år.

FACETTER BLIVER BRUGT

Undervejs i søgningen får man hjælp i form af forslag i inputfelterne, facetter og 'Andre der har lånt'.

'Andre der har lånt' bruges sjældent eller aldrig af 63 %, og 20 % kender ikke muligheden.

Facetterne bruges derimod tit eller en gang imellem af 80 %, og forslag i inputfelterne bruges tit eller en gang imellem af 78 %.

BIBLIOTEK.DK ER ...

Vi bad respondenterne om deres holdning til forskellige værdier om bibliotek.dk. Flest har erklæret sig helt enig eller enig i, at bibliotek.dk er nyttig (98 %), troværdig (96 %) og en side, jeg vil anbefale til andre (93 %).

Type anbefaling	Ja tak
Noget, der ligner det, jeg netop har søgt på (fx samme forfatter eller samme emne)	62 %
Anbefalinger på lignende materialer, hvis jeg søger noget med lang ventetid	62 %
Personlige anbefalinger ud fra mine tidligere lån	55 %
Supplerende forslag til det emne, jeg søger – fx nærliggende emner	55 %
Nyeste titler	46 %

DET BEDSTE OG DET MEST IRRITERENDE

Vi bad brugerne beskrive det bedste og det mest irriterende ved bibliotek.dk.

Mange af kommentarerne om, hvad der er bedst, handler om, at man kan finde alt, fx "At man kan søge på et bestemt materiale og se, hvilket bibliotek det befinder sig på og derefter bestille det hjem til eget bibliotek, hvis ikke de har det hjemme."

Eksempler på, hvad der nævnes som irriterende, er:

- "Den manglende stavehjælp."
- "At jeg skal være MEGET præcis i stavning af titel og forfatternavn. Det er ikke som i en googlesøgning, hvor det bliver rettet, hvis bare noget er rigtigt."
- "At designet kan virke lidt tungt."
- "Især forsiden kan godt virke lidt 'skræmmende', forstået på den måde, at der VIRKELIG står meget."
- Eller ingenting, som i denne kommentar fra en bibliotekar: "Intet. Når jeg har undervisning i bibliotek.dk, siger jeg ofte, at næst efter min mand elsker jeg bibliotek.dk allermest :-). Skulle jeg vælge noget dårligt, er det brugernes mulighed for at vælge tomme eller ikke særligt brugbare poster."

Siden brugerundersøgelsen blev gennemført, har bibliotek.dk taget en ny stavehjælp i brug, som både er hurtigere og bedre end den gamle. Vi har også fjernet et trin i bestillingsprocessen, så der nu kun er max tre trin. Med hensyn til designet vil vi undersøge, hvordan vi kan tilpasse det nuværende, fx ved hjælp af flere/andre farver og en anderledes opbygning af forsiden.

Se flere kommentarer og resultater i rapporten på danbib.dk/bibliotek.dk/statistik.

Pris for speciale om anbefalingssystemer

To dataloger fra Aalborg Universitet vinder DBC Specialeprisen

Hvordan laver man systemer, der kan give anbefalinger til grupper af mennesker?

Det har de to kandidater i datalogi Lasse Drustrup Christensen og Lukas Nic Dalgaard undersøgt i deres speciale 'Beyond Individual Recommendation – Aggregation Methods for Group Based Recommender Systems'.

Specialet, som er skrevet ved Aalborg Universitet, har vundet DBC Specialeprisen 2017 på 25.000 kroner.

"Anbefalingssystemer får en større og større rolle for bibliotekerne og deres brugere i det digitale rum, så det vil vi gerne sætte fokus på med prisen. Specialet åbner for nye ideer, som på sigt måske kunne være relevante i forhold til læsekredse, der skal blive enige om den næste bog, eller familien, der vil se en film sammen på Filmstriben," siger Jane Wiis, der som administrerende direktør for DBC overrakte specialeprisen.

ARTIKEL PÅ VEJ

De to vindere arbejder på en artikel, som de vil lave på baggrund af et større datasæt, end det var muligt i specialet, så de kan få en mere robust test af resultaterne. Derefter har de en drøm om at bruge resultaterne i virkeligheden:

"Vi kunne godt tænke os at bruge gruppeanbefaleren i en konkret applikation, for eksempel en jukebox, der kan anbefale musik til en skare af mennesker," siger Lasse Drustrup Christensen.

Den ideelle anbefaling af fx en film til en gruppe af mennesker rammer noget, alle bliver glade for. Specialet 'Beyond Individual Recommendation' sætter matematik på, hvordan en gruppe af mennesker er tilfredse med en beslutning. Hvordan lader man flertallet bestemme på en måde, så mindretallet ikke føler sig overset? De to forfattere undersøger og evaluerer kendte metoder inden for machine learning og finder gode resultater ved 'Borda Count' og 'Markov Chain'.

Lasse Drustrup Christensen og Lukas Nic Dalgaard fik i januar overrakt DBC Specialeprisen af administrerende direktør Jane Wiis for deres speciale 'Beyond Individual Recommendation'.